

Metodická informace pro krajské úřady a Magistrát hl. města Prahy ve věci správních žalob proti nečinnosti správního orgánu

V rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2011 sp.zn. 4 A 122/2010 (viz příloha) ve věci správních žalob proti nečinnosti správního orgánu, která byla podána proti žalovanému Fond ohrožených dětí – Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc Klokánek, dospěl soud k právnímu názoru, podle kterého **o zamítnutí pobytu dítěte mimo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (dále jen „ZDVOP“) u rodičů nebo jiných fyzických osob musí rozhodnout ředitel ZDVOP rozhodnutím vydaným ve správním řízení.**

V odůvodnění rozsudku se podává, že na základě § 42 odst. 4 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, může být v případě dítěte, které bylo do péče ZDVOP svěřeno rozhodnutím soudu, povolen pobyt dítěte mimo zařízení u rodičů nebo jiných fyzických osob jen po předchozím písemném souhlasu obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Při absenci speciální právní úpravy, která by upravovala postup při povolování pobytu dítěte mimo ZDVOP, je třeba na tyto případy vztáhnout podmínky § 30 zákona č. 359/1999 Sb. pro povolování pobytu dítěte mimo ústavní zařízení. V souladu s § 30 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. povoluje pobyt dítěte mimo zařízení u rodičů nebo jiných fyzických osob ředitel ústavního zařízení, jde-li o dítě umístěné v ústavním zařízení na základě předběžného opatření soudu nebo na základě rozsudku soudu o nařízení ústavní výchovy nebo uložení ochranné výchovy. Z toho je nezbytné analogicky dovodit, že k povolání návštěv dítěte mimo ZDVOP je založena pravomoc řediteli ZDVOP. Při rozhodování o povolení pobytu dítěte mimo ZDVOP má přítom ředitel ZDVOP postavení správního orgánu, neboť jeho rozhodování se týká realizace vzájemného styku rodiče s dítětem, které je jedním ze základních práv rodiče a dítěte. Z tohoto důvodu musí být rozhodnutí ředitele ZDVOP ve věci povolení pobytu dítěte mimo ZDVOP rovněž přezkoumatelné soudem, jak vyplývá z článku 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle kterého nesmí být z pravomoci soudu vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod. Jelikož povolání pobytu dítěte mimo ZDVOP u rodičů představuje rozhodování ve věci, která vyplývá z rodinných vztahů, je pravomocné rozhodnutí ředitele ZDVOP možné napadnout u soudu žalobou v řízení podle části páté zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní

řád, nikoliv žalobou v režimu správního soudnictví podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

Písemné vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností k pobytu dítěte mimo ZDVOP u rodičů nebo jiných fyzických osob má z hlediska rozhodování ředitele ZDVOP povahu závazného stanoviska podle § 149 odst. 1 správního řádu v tom směru, že v případě nesouhlasného stanoviska orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) nemůže ředitel ZDVOP pobyt dítěte mimo zařízení povolit. Ředitel ZDVOP naopak může rozhodnout odchylně od stanoviska OSPOD v případě, že OSPOD souhlas s pobytem dítěte mimo zařízení sice udělí, avšak ředitel ZDVOP přesto pobyt dítěte mimo zařízení nepovolí.

Proti rozhodnutí ředitele ZDVOP o nepovolení pobytu dítěte mimo zařízení je možné podat odvolání k nadřízenému správnímu orgánu. Vzhledem k tomu, že zákon č. 359/1999 Sb. neobsahuje v tomto ohledu žádnou speciální úpravu, je třeba určit správní orgán nadřízený řediteli ZDVOP podpůrně podle správního řádu, který v § 178 odst. 2 stanoví, že nadřízeným správním orgánem právnické nebo fyzické osoby pověřené výkonem veřejné správy se rozumí orgán, který tyto osoby výkonem veřejné správy na základě zákona pověřil. To znamená, že v případě ZDVOP, k jehož provozování bylo vydáno pověření před 1. 1. 2002, je nadřízeným správním orgánem ředitele ZDVOP Ministerstvo práce a sociálních věcí, a v případě ZDVOP, k jehož provozování bylo vydáno pověření po novelizaci zákona č. 359/1999 Sb. účinné od 1. 1. 2002, je nadřízeným správním orgánem ředitele ZDVOP příslušný krajský úřad, který pověření vydal.

Pro úplnost je důležité dodat, že citovaným rozsudkem Krajského soudu v Praze byly podané žaloby zamítnuty výhradně z důvodu nesprávného označení žalovaného správního orgánu, kterým neměl být Fond ohrožených dětí, ale ředitel příslušného ZDVOP, ve kterém bylo dítě rozhodnutím soudu umístěno.